2025/1891

18.9.2025

KOMISJONI MÄÄRUS (EL) 2025/1891,

17. september 2025,

millega muudetakse määrust (EL) 2023/915 seoses anorgaanilise arseeni piirnormidega kalades ja muudes mereandides

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse nõukogu 8. veebruari 1993. aasta määrust (EMÜ) nr 315/93, milles sätestatakse ühenduse menetlused toidus sisalduvate saasteainete suhtes, ([1]) eriti selle artikli 2 lõiget 3,

ning arvestades järgmist:

(1) Komisjoni määruses (EL) 2023/915 ([2]) on sätestatud teatavate saasteainete piirnormid toiduainetes, sealhulgas anorgaanilise arseeni piirnorm mitmes toiduaines.

(2) Arseen on levinud poolmetall, mida esineb vähesel määral kivimites, pinnases ja looduslikus põhjavees. Inimtegevus on suurendanud arseeni hulka keskkonnas tööstusheite tõttu (kaevandamine, mitteraudmetallide väljasulatamine ja fossiilkütuste põletamine) ning arseeni kasutamise tõttu väetiste, puidukonservantide, insektitsiidide või herbitsiidide koostises. Kuigi kokkupuude naha kaudu ja sissehingamisel on võimalik, on arseen peamiselt saadav toidu ja joogivee kaudu.

(3) Euroopa Toiduohutusamet (edaspidi „toiduohutusamet“) võttis 12. oktoobril 2009 vastu arvamuse toidus esineva arseeni kohta, ([3]) milles ta jõudis järeldusele, et anorgaaniline arseen võib põhjustada kopsu-, kusepõie- ja nahavähki ja nahakahjustusi, ning tegi kindlaks, et madalam võrdlusdoos ($BMDL_{01}$) on vahemikus 0,3–8 µg kehamassi kg kohta päevas. Kuna Euroopas jääb hinnanguline toidust saadav anorgaanilise arseeni doos keskmiste ja suurte koguste tarbijate puhul kindlakstehtud $BMDL_{01}$ väärtuste piiresse, siis ei saa mõne tarbija puhul riski võimalust välistada. Seepärast kehtestati komisjoni määrusega (EL) 2015/1006 ([4]) anorgaanilise arseeni piirnormid mitmesugustes maismaalt saadavates toiduainetes.

(4) Toiduohutusamet hindas oma 2021. aasta teaduslikus aruandes ([5]) Euroopa elanikkonna kroonilist toidukaudset anorgaanilise arseeni saadavust, võttes arvesse kõige uuemaid andmeid anorgaanilise arseeni esinemise kohta toidus, ja kinnitas muu hulgas, et maismaalt saadud toidul on saadavuse seisukohast oluline roll; samuti jõudis toiduohutusamet järeldusele, et täiskasvanud elanikkonna puhul olid sellised toidurühmad nagu „kalad ja muud mereannid“ teatavates riikides anorgaanilise arseeniga kokkupuute ilmseteks allikateks.

(5) Kõige uuemate esinemisandmete põhjal ning seni, kuni toimuvad konsultatsioonid arseeni võimalike piirnormide üle kalades ja muudes mereandides, vähendati komisjoni määrusega (EL) 2023/465 ([6]) anorgaanilise arseeni piirnormi valges riisis ja sätestati piirnormid teatava maismaalt saadud toidu puhul.

([1]) EÜT L 37, 13.2.1993, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1993/315/oj.
([2]) Komisjoni 25. aprilli 2023. aasta määrus (EL) 2023/915, milles käsitletakse teatavate saasteainete piirnorme toidus ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1881/2006 (ELT L 119, 5.5.2023, lk 103, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/915/oj).
([3]) EFSA Panel on Contaminants in the Food Chain (CONTAM); Scientific Opinion on Arsenic in Food. EFSA Journal 2009; 7(10):1351, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2009.1351.
([4]) Komisjoni 25. juuni 2015. aasta määrus (EL) 2015/1006, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1881/2006 seoses toiduainetes sisalduva anorgaanilise arseeni piirnormidega (ELT L 161, 26.6.2015, lk 14, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2015/1006/oj).
([5]) Scientific report of EFSA on the chronic dietary exposure to inorganic arsenic, EFSA Journal 2021; 19(1): 6380, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2021.6380.
([6]) Komisjoni 3. märtsi 2023. aasta määrus (EL) 2023/465, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1881/2006 seoses arseeni piirnormidega teatavates toiduainetes (ELT L 68, 6.3.2023, lk 51, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/465/oj).

(6) 28. novembril 2023 võttis toiduohutusamet vastu teadusliku arvamuse toidus sisalduva anorgaanilise arseeni riskihindamise ajakohastamise kohta ([7]). Toiduohutusameti järelduse kohaselt näitavad epidemioloogilised uuringud, et anorgaanilise arseeni kroonilise tarbimise korral toidu ja/või joogivee kaudu esineb suurenenud risk mitmete kõrvaltoimete, sealhulgas kopsu-, kusepõie- ja nahavähi tekkeks. Toiduohutusamet kasutas näitajat $BMDL_{05}$, mis on 0,06 µg kehamassi kilogrammi kohta päevas, ning võttis kasutusele kokkupuutemäära. Toiduohutusamet leidis, et täiskasvanutel on kokkupuutemäär madal (2–0,4 keskmise tarbija puhul ja 0,9–0,2 saadavuse tasemel 95. protsentiili juures), ning jõudis järeldusele, et seetõttu tekitab praegune anorgaanilise arseeni saadavus terviseprobleeme vaatamata sellele, et andmed ei ole kindlad.

(7) Selleks et jätkuvalt vähendada elanikkonna jaoks anorgaanilise arseeni saadavust, on asjakohane kehtestada piirnormid sellist kokkupuudet põhjustavate kalade ja muude mereandide puhul.

(8) Määrust (EL) 2023/915 tuleks seetõttu vastavalt muuta.

(9) Võttes arvesse, et teatavatel käesoleva määrusega hõlmatud toiduainetel on pikk säilimisaeg, ning selleks, et vältida toidu raiskamist, tuleks enne käesoleva määruse jõustumise kuupäeva seaduslikult turule viidud kalade ja muude mereandide puhul anda luba need turule jätta kuni nende minimaalse säilimisaja või kõlblikkusaja lõppkuupäevani.

(10) Käesoleva määrusega ette nähtud meetmed on kooskõlas alalise taime-, looma-, toidu- ja söödakomitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määrust (EL) 2023/915 muudetakse järgmiselt.

1) Artikli 10 lõiget 1 muudetakse järgmiselt:

   a) sissejuhatav lause asendatakse järgmisega:

   „Enne punktides a–q osutatud kuupäevi seaduslikult turule viidud toit võib jääda turule kuni minimaalse säilimisaja või kõlblikkusaja lõpuni:“;

   b) lisatakse järgmine punkt:

   „q) 8. oktoober 2025 I lisa punktides 3.4.5, 3.4.6, 3.4.7 ja 3.4.8 esitatud anorgaanilise arseeni piirnormide puhul.“

2) I lisa muudetakse vastavalt käesoleva määruse lisale.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 17. september 2025

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN

([7]) Scientific opinion on an update of the risk assessment on inorganic arsenic in food, EFSA Journal. 2024;22:e8488, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2024.8488.

LISA

Määrus (EL) 2023/915 I lisa 3. punkti („Metallid ja muud elemendid“) alapunkti 3.4 („Arseen“) muudetakse järgmiselt:

1) teine rida asendatakse järgmisega:

		„Anorgaaniline arseen ($As^{(III)}$ ja $As^{(V)}$ summa)	Anorgaanilise arseeni piirnormi kohaldatakse punktides 3.4.1–3.4.8 loetletud toodete suhtes.“

2) punkt 3.4.5 ning sellele eelnev rida asendatakse järgmisega:

„3.4.5	Järgmiste kalade lihaskude:		Piirnormi kohaldatakse märgkaalu suhtes. Tervikuna söömiseks ettenähtud kalade puhul kohaldatakse piirnormi terve kala suhtes. Kuivatatud, lahjendatud, töödeldud ja/või liittoidu suhtes kohaldatakse artikli 3 lõikeid 1 ja 2.
3.4.5.1	Liigid, mida ei ole loetletud punktis 3.4.5.2	0,10	
3.4.5.2	Merikuradid (perekonna *Lophius* liigid) ja *Kathetostoma giganteum*, lestalised (seltsi *Pleuronectiformes* liigid), kilttursk (*Melanogrammus aeglefinus*), heeringad (perekonna *Clupea* liigid), railased (sugukonna *Rajidae* liigid) ja haid (kõik liigid)	0,50	
3.4.6	Koorikloomad		Piirnormi kohaldatakse märgkaalu suhtes. Piirnormi kohaldatakse jäsemete ja tagakeha lihaskoe suhtes, mis tähendab, et see ei hõlma koorikloomade pearindmikku. Krabi ja krabilaadsete koorikloomade (*Brachyura* ja *Anomura*) puhul kohaldatakse piirnormi jäsemete lihaskoe suhtes. Kuivatatud, lahjendatud, töödeldud ja/või liittoidu suhtes kohaldatakse artikli 3 lõikeid 1 ja 2.
3.4.6.1	Krabid ja krabilaadsed koorikloomad (*Brachyura* ja *Anomura*), krevetid ja garneelid (kõik liigid)	0,10	
3.4.6.2	Koorikloomad, mida ei ole loetletud punktides 3.4.6.1 ja 3.4.6.3	0,20	
3.4.6.3	Norra salehomaar (*Nephrops norvegicus*) ja langustlased (perekonna *Jasus* liigid)	1,5	

3.4.7	Karbid		Piirnormi kohaldatakse märgkaalu suhtes. *Pecten maximus*'e puhul kohaldatakse piirnormi ainult lähendajalihase ja sugunäärmete suhtes. Kuivatatud, lahjendatud, töödeldud ja/või liittoidu suhtes kohaldatakse artikli 3 lõikeid 1 ja 2.
3.4.7.1	Kammkarplased	0,10	
3.4.7.2	Karbid, mida ei ole loetletud punktis 3.4.7.1	0,50	
3.4.8	Peajalgsed	0,050	Piirnormi kohaldatakse märgkaalu suhtes. Piirnormi kohaldatakse sisikonnata looma suhtes. Kuivatatud, lahjendatud, töödeldud ja/või liittoidu suhtes kohaldatakse artikli 3 lõikeid 1 ja 2.
		Arseeni üldsisaldus	Arseeni üldsisalduse piirnormi kohaldatakse punktis 3.4.9 loetletud toodete suhtes.
3.4.9	Sool	0,50“	

ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/1891/oj